

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Félévre — 4 „
 Helyben háskor hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Félévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Félévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és

hazug utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéréseinek visszaküldése
vagy megválaszoló nem vállalunk.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Helyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 9.

Nemzetiségi eltévelyedés.

(— a.) Amióta a nemzetiségi elhagyatás a passivitás talaját, amire őket a Tisza — és Bánffy-féle választási korruptió és terrorizmus kényszerítette, azóta sajnos, sokkal messzebb állunk attól, hogy egyhamar megértsük egymást, mint azelőtt gondoltuk és reméltük.

A tulzó nemzetiségi törekvések olyan vehemenciával törtek elő, hogy nemcsak a népet méltányozták meg teljesen, hanem valóságos elkábitottak sokat azok közül is, akik hivatásszerű vezérei a népnek.

Megdöbbenve láttuk a múlt évi képviselőválasztáson, hogy a felvidéken az eddig csendes tót nép félrevezetésében két-három katolikus pap vezérszerepet vitt. Egyik ezek közül agitatori babérjait a börtönben viselheti, másik, aki szintén el lett ítélve, időközben belátta, hogy a reverendának nincs helye a hazafiatal irányu politikai tülekedésben s azért képviselői mandátumáról lemondott és a politikai élettől visszavonult.

Most hasonló irányu dolgot tapasztalunk a románoknál, még pedig itt Bihar megyében.

A nemzetiségi párt míg a képviselőházban obstrukciót folytat az iskolai ja-

vaslat ellen, addig a vidéken népgyűléseket rendez. Ezeken a népgyűléseken a legféltelenebbül nyilatkozik meg a tulzó nemzetiségi agitáció. Annnyira mennek már ezek az agitátorok, hogy semmiféle tekintet sem korlátozza őket viselkedésükben.

Ma pattant ki a képviselőházban egyik nemzetiségi képviselőnek a perfidiája. Tegnap hiába figyelmeztette az elnök Vajdát, nem akart hangosabban beszélni. Oly halkán beszélt, hogy a gyors írók sem értették. Most sült ki, hogy miért. Egy piszkos, magyargyalázó verset sugott oly halkán a képviselő ur. Aztán odaadta a kéziratát a gyorsíróknak, akik mikor e verset elolvasták, megkérdezték Vajdát, hogy elmondta-e ezt a verset? Mire ő igennel felelvén, belekerült a képviselőház naplójába. Ennek a perfid eljárásnak illő megbélyegzését országgyűlési rovatunk közli. Itt csak azért említettük ezt az esetet, hogy ha ilyeneket mernek ezek az emberek mondani a parlament színe előtt, mit beszélhetnek a népgyűléseken?!

Azt persze nem igen közlik a sajtóval, amely különben úgy sem reprodukálná azt. De amit ők maguk közölnek, abból is látjuk, hogy az nem csak hazaellenes, hanem egyúttal a legszélsebb radikális és szociálista irányban beszél-

nek. Programpontjaik közt mindig ott van a szekularizáció is.

És ennek dacára mégis azt látjuk, hogy román papok, sőt görög katolikus papok is részt vesznek ezeken a gyűléseken, még elnökölnek is azokon. Így történt Bihar megyében legutóbb két helyen Oláh-Szent-Miklóson és Gyiresen.

Ennyire juttatja a nemzetiségi eltévelyedés az ő szánandó áldozatait, hogy ime magukról megfélekedezett katolikus papok készek szövetségre egyházuk legmagasabb ellenségeivel, ők maguk proklamálják törekvéseik céljául az egyházi vagyon szekularizációját.

A tót nemzetiségű papok talán a büntetés hatása alatt, talán más okok miatt kezdenek csendesedni, kijózanodni és ugyanakkor még nagyobb tulzásba esnek a román nemzetiségiéik.

Szomorú eltévelyedés, melynek keserű következménye lesz az általuk vezetett népre és amelyből — tartunk tőle — később lesz a felébredés.

A képviselőház ülése. Fővárosi tudósítónk jelenti: A képviselőház holnapi ülésén napirend előtt mindenek előtt szóba kerül Vajda Sándor ismeretes ügye, ezt fogja követni a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat folytatolagos tárgyalása. Apponyi Albert kultuszminiszter valószínűleg csütörtökre, de legkésőbb már pénteken válaszolni fog a vita során történt felszólalásokra.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A csontváz.

Jean Pentelot, a hírneves humorista, ép íróasztalánál ült s egyikét írta azoknak a csipős és mulatságos croquisoknak, amelyeket a „L'Étoile“ súlyos aranyakkal fizetett s melyeken egy napig fél Párizs kacagott.

A megnyerő külsejű fiatal író kezében repült a toll. Arcán néha szárkásztikus mosoly futott át s tekintete villámgyorsan végigsiklott a hatalmas íróasztalon, melyen festői rendtelenségben nappok, szoborművek, arcképek álltak és heverték szerteszét. Allamférfiak, írók, művészek és színészek arcképei, kik valamennyien érezték már Pentelot éles tollának ostorcsapásait s szívükben keserű gyűlölettel, ajkukon a konvenció édes mosolyával kénytelenek voltak a hatalmas író megajándékozni »nagyrabecsülésük« e jeleivel.

Az íróasztaltól balra, az ablak sarkában, s a deréktól lefelé, a sárga selyemfüggönyöktől elfödve jól preparált csontváz állott; jobb karja azzal a gyanus mozdulattal meredt felfelé, melylyel a telt serleget rá szoktuk köszönteni valakire. A szemek borzalmas üregességét bizarr módon ellensúlyozták a széles állkapcsok, melyek mintha jókedvű mosolyra torzultak volna.

Jean épen befejezte cikkét, midőn nyílt az ajtó s belépett Paul Bougot, a jókedvű, de kissé korlátozott világfi, aki azt az ezer frankot hozta meg Pentelotnak, amit az előző este a klubban odakölcsönzött neki, hogy szerencsétlenül megindult kártyajátékát folytathassa.

A kölcsönös üdvözlések és az ügy elintézésése után Pentelot megkínálta barátját helylyel és szivarral.

Paul Bougot az ablakl szemközti leült a kényelmes angol karosszékekbe s láthatólag gyönyörködött manilájá kék füstjébe, melyet az alkonyuló napnak az ablakon átsűrődő sugarai ibolyaszínűre festettek. Egy széles sugárkéve épen a csontvázra hullott, mely fantasztikus mellszoborként kimagaslott a sárga draperiából s melynek arca az éles világításban kacagni látszott.

Paul Bougot meghökken s a társalgás egy pillanatra megakadt.

— Nos, öregem, — szól Pentelot, barátja tekintetét követve, — csak nem azt várod, hogy az a vén legény beleszóljon a beszélgetésünkbe?

— Ah, valóban megijedtem! — felelt Bougot. — Még sohasem láttam ilyen borzalmnak a fickót. Többször kérdeztem már tőled, hogy miképp jutottál hozzá, de te mindig kitérően feleltél... Már azt kell hinnem, hogy valaki, akit párbajban megöltél, aztán emlékül preparálttad... vagy talán valami borzalmas gyilkosság emléke fűződik hozzá, amely gyilkosságban valami részed volt s most bűnhődésből tartod itt a kellemetlen alakot... Pentelot felkacagott.

— Hogy tisztán álljak előtted s gyanudnak ne szolgáltatassak további táplálékot, el fogom mondani a valóságot.

Kényelmesen elhelyezkedtek, miközben Bougot félénk kíváncsisággal kancsalított a még mindig élesen megvilágított csontváz felé.

— Jól tudod, — kezdte elbeszélését Pentelot — hisz benne van a lexikonokban is, hogy odalenn a Landesekben, a kis P. városban születtem, nagyon szegény földmives szülöktől. Gyermekésem korát e sajátságosan érdekes, mocsaras vidéken töltöttem s bizony én is használtam a gólyalábakat, midőn társaimmal nyári délutánonként elcsatangoltam a környéken. A városkától csaknem félórányi távolságban, mocsaras, ingoványos lapályon feküdt a temető melynek őre nagybátyám volt. Gyakran időztem elhagyott, kicsiny házában, mely a temető szélén állt, mert a sűrű-rengeteg, a holtak csendes, bozóttal, fákkal és virágokkal beültetett városa mindig sajátságos vonzalommal töltötte el a fantasztikusra hajló gyermeki lelkemet. A városkában közmert alak volt Michelet, a tivornya szabó, aki a fél éjszakát naponként Turlefoit anyó kocsmájában töltötte. Michelet-t egy szép juniusi éjszán. megszokott kocsmájában utolérte a minden halandók végső sorsa, a halál. De még ezt is megcsalta az utolsó percben: előbb ferékig itta a poharat s az csak azután esett ki a holtan összerogyó kezéből. Szépen eltemették és elföldelték a p-i virágos temetőben. Sirján harmadnap már fű nőtt s emléket harmadnap már elfeledték a vigan tovább tivornyázó társak.

Minden halottnak privilegiuma, hogy halála napjának első évfordulóján éjféltől egy óráig elhagyhatja sirját és felkeresheti élő kedveseit. Michelet sirja is megnyílt egy szép, holdsugáros juniusi éjszakán s a csontváz kilépett a sírból. Csodálkozva körütekintett a néptelen

Vajda Sándor hazafisága. A hírbeidolált képviselő, Vajda Sándor egy verset olvasott fel tegnapelőtt a képviselőházban. Nem hangosan, amint férfi tette volna, hanem suttogva alattomosan.

A vers a következő:

A magyarok.

Gézengúz nép valátok, kezdet óta,
Azt sem tudjátok, honnan jöttetek,
Csak annyi áll, hogy ennek a hazának
Ádáz ördögeivé letetek.

Tíz átkos század óta élőködtek
Mint vérszomjas poloskák e hazán,
És sokat túrt, de semmit sem felejtett,
Mert: »cine mintye« a román.

Oh rablósorda! egyedül e honban
Te tönkrementél volna szaporán,
Hisz török testvéred ellen ki védett?
A hű oláh szív, Hunyady csupán.

Hiába hős honvédek Janku ellen,
Hiába, hős tyukászok vittanak,
Turini szent Kossuth s Hatvani végre,
Esküszegéshez folyamodtanak.

Hiába minden, minden... el fogsz veszni,
Jogtörő ázsiai sőpredék!
Hiába alkudozol Istennel,
Hogy: »Öseid jövöd megbűnhődék.«

Ök saját vétkükért bűnhődtek akkor,
Te vétkezel e század hajnalán,
És feltámasztod botorul e bosszút,
Mert: »cine mintye« a román.

Ez a hazugságokkal vegyes kocsmai káromkodás kettőt-hármat tanusít. Először Vajda fértias bátorságát, hogy csak úgy be akarta csempészni a verset, másodszor Vajda és obstruáló társai szavahihetőségét, mikor hazafiságról beszélnek, harmadszor pedig magas színvonalát annak az irodalomnak, amelyet a magyar iskolák kulturális hatásától féltének. Kocsmai színvonal biz az s most látjuk, hogy

temetőben, aztán nyújtózkodott, úgy, hogy száraz csontjai zörögtek bele. Azután gondolkodni kezdett: mikép használhatná fel legjobban az egy órai szabad időt. Alig csalódom, ha úgy vélem, hogy te most azt gondold, hogy Turlefoit anyó kocsmája jutott eszébe. Igazad is van. A csontváz a temető kapuja felé tartott, melynek közelében a gyepen egy szegény vándorlólégény aludt. A csontváz szépen, észrevétlenül levetkőztette a legényt és magára öltötte annak ruháit. Nem jól festett rajta, mert so vány csontjain nagyon lötyögött, — de hát más választás nem igen volt. Turlefoit anyóka kocsmájában félórával később nagy volt a találkozás, midőn az ivók közé telepedett egy nagyon sovány és némiképp csontvázra emlékeztető idegen. Egyik pohár bort a másik után ültette, az idő telt, s midőn egy izben feltélt a piszkos fali órára, a mutató tíz perccel mutatott csak kevesebbet egy óránál.

Michelet, — mi tudjuk, hogy ő volt — megrémült. A szabadságidő tíz perc múlva letelik, a sir bezárul, a temető messze van s mi lesz belőle, ha itt marad ezen a világon? Fízetni akart, de ah, a szegény vándor gunyájában nem talált egy lyukas sout sem. Felugrott és kiszökött az ajtón; a többé-kevésbé becsipett vendégsereg, Turlefoit asszony jajgatása

Apponyi javaslata az ilyen ex szenciákkal szemben még nem is elég. Ide már királyi ügyész és — elmeorvos kell.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 9.

Elnök: *Justh Gyula.*

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése s az elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után folytatódott tárgyalják a nem állami tanítók jogviszonyairól és fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Várady Károly jegyző: Pop Cs. István.

Pop Cs. István: A képviselőház többsége heccnek nézi az ő maguktartását, pedig ha komolyan foglalkoznának a dologgal, meg nem engednék, hogy a javaslatból törvény váljék. Követelés után amúgy is csak meglevő törvényeket lehet módosítani, de újakat alkotni nem. Ez a javaslat a legnagyobb felháborodást keltette a nemzetiségiek, de különösen az oláhok körében.

Simkó József: Akkor a javaslat jó!

Pop Cs. István: Es ő nem is tudja megérteni Apponyit, hogy nyújthatta be ezt a javaslatot (Derűtség.) Apponyinak jogászkorában, de mint meg lett ember is, serény, de igen lelkes bámulója volt, különösen az egyházpolitikai vita idején. Felolvassa Apponyinak egy akkor mondott beszédét. (Eléni felkiáltások: Eljen Apponyi!) Igen, én magam is mondtam: éljen Apponyi, szónok vizet iszik. (Nagy derűtség.) De most a miniszter ur egészen másképpen gondolkodik. A miniszter ur azt hiszi, hogy a magyarnak az oláh a legnagyobb ellensége. Pedig ez nem áll. A magyarnak mindig a magyar volt a legnagyobb ellensége. Hiszen ezelőtt három évvel nem-e Andrássy Gyula irt cikket a Pressébe a magyar ellen? Felakarja olvasni a cikket.

Elnök: Mindaddig várta, hogy fogja a képviselő ur előadottakat összefüggésbe hozni (Derűtség)

Pop Cs. István: Engedelmeskedik az elnöki intelemnek s hosszas felolvasásokat rendez a

közben utána. Az idegen hosszakat lépett, mint a pók és csakhamar kinn volt a városból. Üldözői nagy távoból a mezőn is követték — a temetőig. A hold fényénél ti tán láthatták, amint egyik ruhadarabot a másik után futás közben levette magáról s úgy rémlett nekik, mintha egy csontváz roharna a temető kapuja felé. Amint a csontváz már csak néhány lépésre volt a kaputól, a városkában a templomóra egyet ütött s a kapu látszólag magától becsapódott. A csontváz nem tévovázott. Hosszu póklábaival felkuszott a kapura s a másik oldalra leugrott, azután örült rohamban tovább futott. Azután sirján, melyet zárva talált, — élettelenül összeesett.

— Ott találta meg másnap nagybátyám, a temetőből s később, mikor már párizsi diák voltam, nekem ajándékozta, — fejezte be elbeszélését Jean Pentelot.

Mikor Paul Bougot másnap a klubban a legkomolyabb arccal elbeszélte a csontváz történetét, kinevették, mert akkor már mindenki olvasta a »L'Étoile«-ban Pentelot karcolatát, melyben ez kifigurázta Bertram minisztert, aki, mint a megbukott kormány egyetlen tagja — e világon rekedt csontvázként — tárcát kapott az új miniszteriumban is.

George Pigot.

javaslatból, memorandumokból, népgyűlési határozatokból, amelyek állítólag az ő álláspontjának adnak igazat.

Elnök: Több ízben figyelmezteti a szónokot, hogy hangosabban olvasson, mert nem tudja mit olvas.

Pop Cs. István: Ot perc szünetet kér.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Elnök: Az ülést újból megnyitja.

Pop Cs. István: A törvényjavaslat szakaszait általánosságban bírálhatja.

Vajda verse.

Justh elnök bejelenti, hogy az országgyűlési naplóba tegnap olyan közlemény csempészett be, melyre nézve előterjesztést kell tennie. (Halljuk halljuk!) Vajda Sándor tegnap egy olyan magyar nemzetet gyalázó verset olvasott fel, melyet senki sem hallott. A tegnap elnöklő Andrássy felszólította, hogy hangosan az olvassa, mert sem a gyorsírók, sem ő nem hallja. A naplóba nem is vették volna be a gyorsírók, de Vajdától elkérték a szöveget s úgy irták bele. (Viharos kiáltások: becsempészte az oláh gazember.)

Justh Gyula: A gyorsírók megkérdezték Vajdát, hogy felolvasta-e a verset, mire ő azt felelte igen! (Viharos kiáltások) alávaló hazugság, oláh módszer bitang (ez az eljárás férfiuhoz nem illő eljárás.) Percekig tartó taps, éljenzés.) Nem lehet tenni a magyar parlamentben, hogy egy tagja a magyar nemzetet gyalázó verset olvasson föl oly hangon, pedig azt senki sem hallja, amelyet azután becsempézt a naplóba. (Viharos kiáltások a nemzetiségiek felé.) Ki kell verni a kutyákat.

Justh indítványozza, hogy a napló kikorrigáltassék, (Ellenezés.) indítványozza, hogy Vajda ezen térfiatlan eljárásáért jegyzőkönyvi leg megrovassék. (Viharos taps és éljenzés.) Fölszólítja Vajdát, hogy a házszabályok értelmében adja elő mentségét, ha itt van. (Zajos kiáltások: megszökött a gyáva.) Mivel nincs itt fölszólítom, hogy holnap délelőtt 10 órakor jelentkezzen, amikor e dologban határozni fogunk. Az elnök kijelentését az egész Ház viharos tapssal fogadta.

A nemzetiségiek szemmeláthatólag leverten ültek helyükön. Aztán Ugron hevesen megtámadta, alávalóságnak bélyegezte az ilyen alávaló támadást. (Viharos taps.)

Pop Cs. István és Maniu kijelentik, hogy ők nem helyeslik a Vajda eljárását, kérik a Házat, hogy holnapig függessze föl ítéletét, míg Vajda tisztázza magát. (Zajos felkiáltások: Egészen tiszta már ez a dolog.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Vlad Aurél: A házszabályokhoz kér szót. Az elnök nem engedte meg Pop Cs. Istvánnak a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatlathoz a hozzászólást. Ez házszabály ellenes.

Elnök felvilágosítja, hogy Pop Cs. Istvánt akkor figyelmeztette, hogy maradjon a tárgynál, mikor Pop a feliratról kezdett beszélni. Eljárása korrekt volt.

Ezután megállapították a holnapi ülés naprendjét, mire az elnök az ülést berekesztette.

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság

borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

Kitüntetett községi főbíró.

— Az érdemkereszt ünnepélyes átadása. —

Nagyvárad, április 9.

Megírtuk annak idején, hogy a király *Berei* András, Nagykereki község érdemes főbíráját, a mezőgazdaság terén kifejtett közhasznú munkásságáért a koronás ezüst érdemkeresztet tüntette ki. Ő Felsége, a magyar király megbízásából e hó 7-én, vasárnap nyújtotta át a kitüntetett községi főbírónak *Glac* Antal, Biharvármegye és Nagyvárad város közszeretnek örvendő főispánja az ezüst érdemkeresztet lélekemelően szép ünnepély keretében.

A lefolyt ünnepélyről nagykereki tudósítónk a következőkben számol be:

Nagykereki község lakosságát ritka kitüntetés érte. *Glac* Antal főispán abból az alkalomból, hogy *Berei* András nagykereki főbíró ő Felsége a király a mezőgazdaság terén kifejtett közhasznú munkásságáért a koronás ezüst érdemkeresztet kitüntette, Nagykereki községét e hó 7-én, vasárnap délelőtt meglátogatta és személyesen tüzte fel a kitüntetett községi bíró mellére az ezüst érdemkeresztet.

Nagykereki község színmagyar lakossága a legnagyobb örömmel fogadta a mindnyájunk által nagyra becsült s szeretett főispánt s ragaszkodásának s szeretetének kifejezést is adott az által, hogy a főispánt a lehető legimpozánsabban fogadta. A járás kezdetén, Kisszántó határán dr. *Cziffra* Kálmán főszolgabíró és *Frankó* Endre szolgabíró fogadták a főispánt nagyszámu közönség jelenlétében. Dr. *Cziffra* Kálmán meleg szavakkal üdvözölte a vármegye fejét, ki megköszönte a főszolgabíró őszinte üdvözlését. Kisszántóra ment a főispán elé a nagykereki fiatalságból álló lovas bandérium *Sipos* Géza nagykereki fiatal gazda vezetése mellett.

Innen a bandériummal jött a főispán Nagyszántón át Nagykerekibe, hol is a község határán nagyszámu közönség előtt *Pászthy* Ferenc községi jegyző üdvözölte a főispánt, aki megköszönte az üdvözlést s kijelentette, hogy örömmel jön Nagykereki község hazafias lakosai közzé, hogy ő Felsége megbízásából a kitüntetett községi bírónak az érdemkeresztet átnyújtsa. Hosszu kocsisor kísérte innen a főispánt Nagykerekibe, mivel a község apraja nagyja kocsikkal kijött, hogy lássa és üdvözölhesse a főispánt, mert Nagykereki községét 25 éve nem érte ilyen kitüntetés s csak az öregek emlékeznek rá, hogy főispánt láttak. Ki is tett a község magáért, diadal kaput, állított a község végén a főispánnak és egész uton meleg óvációban részesítette. A főispán a fellobogózott házak között vonult a faluba, hol az óvodai helyiségben, mely ez alkalomra csinosan fel volt díszítve, *Lévay* Mihály ev. ref. lelkész fogadta szép beszéddel a főispánt.

A főispán ezután szép beszéd kíséretében átnyújtotta a községi főbírónak, *Berei* Andrásnak, a koronás ezüst érdemkeresztet s arra kérte, maradjon meg tovább is jó hazafiúnak s mint a nép bírja, ezután is jó példával járjon elő s hasson oda, hogy a község lakossága minden téren boldog és elégedett legyen.

Berei megköszönte a kitüntetést s ezzel a Szózat eléneklése után véget ért az ünnepély.

Ezután meglátogatta a főispán *Lévay* Mihály ev. ref. lelkész és *Szánthó* Lajos volt kereki, jelenleg mezőkeresztési községi jegyzőt,

kinek a házában villásreggeli volt a főispán tiszteletére, hol a főispán kedélyesen eltöltötte az időt s Nagykerekiből csak délután utazott vissza Nagyváradra.

A kiegyezés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 9.

Bécsből jelentik. Wekerle, Kossuth és Darányi miniszterek tegnap este érkeztek meg Bécsbe a kiegyezési tárgyalások folytatására. Wekerlét ma délelőtt a kora órákban meglátogatta valaki, aki érdeklődött a kiegyezés mai állása iránt. A miniszterelnök azt válaszolta a látogatónak, hogy majd csütörtökön este kérdezze meg ezt. A miniszterelnök e nyilatkozata arra mutat, hogy a kiegyezés ügye még mindig teljesen bizonytalan.

Bécsből táviratozzák a »Bud. Tud.«-nak: *Wekerle* Sándor miniszterelnök a délelőtt folyamán ismételt tanácskört Kossuth Ferenc és Darányi miniszterekkel, valamint *Popovics* államtitkárral. A miniszterelnök azután az osztrák miniszterelnöki palotába ment, hol báró *Beck* osztrák miniszterelnökkel találkozott. A miniszterelnökök megállapodtak, hogy a kiegyezési értekezlet déli 12 órakor veheti kezdetét, még pedig mindenekelőtt maguk a miniszterek vesznek részt a tárgyalásban. Déli fél 2 órakor *Forscht* osztrák kereskedelmi miniszter a *Sacher*-szállóban a konferencia tagjai tiszteletére villásreggelit adott s utánna folytatták a tanácskozást. Báró *Aehrenthal* külügyminiszter holnap este a kiegyezési értekezlet résztvevői tiszteletére ebédet ad.

Magyar részről a tanácskozásokba bevonták Ottlyk miniszteri tanácsos, *Handel* Béla udvari tanácsos, *Teleszky* János és dr. *Lersch* Vilmos osztálytanácsos szakelőadókat.

A Magyar Távirati Irodának esti kiadása jelenti: A magyar és osztrák miniszterek az osztrák miniszterelnökség palotájában délután 5 órakor együttlétanácskozássra gyűltek. A tanácskozás este 8 óráig tartott.

Ugy a délelőtti, mint a délutáni tanácskozáson részt vettek magyar részről *Wekerle*, *Kossuth* és *Darányi*, osztrák részről *Beck* *Wladimir* báró, *Forscht* József, *Derschatta* Gyula, *Koritovszki* és *Anersperg* Lipót gróf miniszterek.

A délutáni tanácskozáson a kiegyezés egész anyagát vették tárgyalás alá és megbeszélés tárgyává tették azokat a fontos kérdéseket, melyek a korábbi tárgyalásokon megbeszélés alá kerültek. Együttel elhatározták, hogy a kiegyezés egész anyagát oly szövegezésben állapítják meg, mely a végleg döntő elhatározásnak alapul fog szolgálni. A szövegezés fogantatására a szakelőadók holnap délelőtt már fél 10 órakor összeülnek, míg a miniszterek tanácskozása 10 órakor kezdődik.

Bécsből jelentik: *Zichy* Aladár gróf, a király személye körüli miniszter, ma este 8 órakor a kiegyezési tárgyalásokon résztvevő magyar kiküldöttek tiszteletére ebédet adott, melyen résztvettek *Wekerle*, *Kossuth*, *Darányi* miniszterek és *Popovics*, *Szterényi* és *Mezőssy* államtitkárok.

A vasárnapi gyilkosság.

A vasárnap éjjel Nagyvárad Fő utcáján elkövetett rémes gyilkosság ügyében *Elemér* Ferenc bűnügyi kapitány fáradhatlan buzgalommal folytatta a nyomozást és vizsgálatot s még késő este is hivatalában kihallgatásokat eszközölt. A nyomozó rendőrök éppen olyan kuzgalommal kutatnak a városban, hogy a sötét, nehéz ügyre világot vető adatokat szerezzék. A nyomozás azonban nagyon nehéz, mert ténytanu nincsen, a mindenféle híreszteléseken pedig nagyon bajos elindulni.

A fogva levő *Szabó* Jenőt, akit a gyilkossággal gyanúsítanak, *Elemér* Ferenc kapitány több ízben hosszabb ideig hallgatta ki tegnap is, azonban minden pozitív eredmény nélkül. Bár súlyos gyanuok vannak ellene, ridegen megmarad tagadása mellett. Nem tud semmit a gyilkosságról s igyekezik bizonyítani, hogy a gyilkosság éjjelén már egy óra előtt otthon volt az anyja házában s azonnal le is fektült.

Alibijét két honvéd tiszttel is bizonyítani igyekszik, akik állítólag háromnegyed 1 órakor, mikor ő ment haza Kert-utcán, szintén ott mentek kifelé a honvédlaktanyába. A tiszteket szintén ki fogják hallgatni, hogy a kérdéses időben mentek-e haza s látták-e *Szabót*.

Már tegnap említettük, hogy a tűzoltó őrtanyánál kint álló őrszem látta *Szabót*, mikor fél 2 óra tájban hazament. A tűzoltók óránként felváltva állanak őrt s az a tűzoltó, aki 12 órától 1 óráig volt őrségen, határozottan állítja, hogy ez idő alatt *Szabó* nem ment haza. Ellenben igen súlyos a másik tűzoltónak: *Kaszián*nak előadása, aki 1 órától 2 óráig volt őrségen. Ez határozottan állítja, hogy fél 2 óra után ment az általa ismert *Szabó* Jenő haza, a tűzörség előtt, Kert-utca felől. Ezen állítását *Szabó* tagadásával szemben is fenntartotta. Az időre nézve tehát már be van bizonyítva, hogy *Szabó* állítása nem felel meg a valóságnak.

A nyomozás kiderítette, hogy a meggyilkolt *Jámbor*, mikor barátjától elvált, éjjel 11 órakor, *Pecze*-utca ment s éppen háromnegyed 1 órát ütötte, mikor Kert-utcán találkozott egy ismerőssel, akivel beszélt is s néhány barátságos szót váltott s azután a Szent László-tér közepén igyekezett *Olasziba*. Ez beigazolást nyert.

Az a gyanu merült fel, hogy *Szabó* Jenő a Szent László-téren láthatta meg *Jámbort* s onnét követte, míg Uri-utca sarkánál, mivel közvetlen közelben nem volt senki, alkalmasnak vélte az időt, hogy régi bosszuját kitöltse ellenségén.

Tegnap a vizsgálatot *Szabó* előzetére is kiterjesztették s ez bizony elég viharos. Nem mérszáros, hanem kereskedő-segéd volt a *Kunz*-cégnél s egy nagyobb lopásnál orgazdaság gyanujába keveredett. De ez még 15 éves zsenge korában volt. Később a katonaságnál szintén volt kellemetlensége. Lopással vádolták lő hónapra ítélték el.

A nyomozásról a rendőri sajtóiroda a következő értesítést adta ki:

Gyanúsított *Szabó* Jenő abbeli határozott állításával szemben, hogy ő vasárnapról hétfőre virradó éjszaka jóval 1 óra előtt már hazatért rózsá-utcai lakásába s reggelig ki sem mozdult, a nyomozat határozott bizonyítékokat szerzett be arra nézve, hogy ezen állítás nem felel meg a valóságnak. *Szabó* Jenő a mondott éjszaka háromnegyed 2 óra tájban tért haza. Ez az idő és *Jámbor* Sándor meggyilkoltatásának időpontja,

hozzávéve a tett színhelyétől a rózsá utcai lakásig teendő ut idejét, teljesen összevág. Hátározott bizonyítékot szerzett be a nyomozat arra nézve is, hogy a meggyilkolt Jámber Sándort halála előtt alig félórával a Kert-utca és Szent László-tér sarkán látták, amint Olasz felé haladt. A további nyomozat eddigi részleteiből épen a nyomozat érdekében nem közzétehető több, csupán annyit, hogy azok a súlyos gyanúok, amelyek Szabó Jenő előzetes letartóztatását szükségessé tették, ma is fennfognak, sőt részben igazolást is nyertek.

Az áldozat temetése.

A szerencsétlen véget ért fiatal ember iránt óriási részvét nyilatkozott meg tegnap délután a temetés alkalmából.

Jóval a temetés előtt özönlött a közönség a Kórház-utcán a gyászházhoz s a tágas udvart zsufolásig megtöltötte s az utcát is ellepte. A törvényszéki hivatalnokok nagyszámmal jelentek meg.

Szivettéppő volt a kétségbeesett öreg édesanya fájdalom, elvetemült módon meggyilkolt fia koporsója mellett.

A várad olasz ev. ref. segédlelkész megható beszédet és imát mondott, amelyben foglalkozott a rémes esettel. A gyászénekek elhangzása után megindult a rengeteg gyászmenet. A koszorúkkal borított koporsót egy darabig kartársai kézen vitték. A szerencsétlen véget ért ifjút az olasz temetőben helyezték örök pihére. A temetést a Concordia temetkezési intézete rendezte.

Megvan a gyilkos.

A vasárnap éjjeli borzalmas gyilkosságban tegnap szenzációs fordulat állott be. A mindenki által gyilkosnak gyanúsított Szabót a közönség előtt legalább e helyen kell hogy kimentsük, hogy ártatlanságát bizonyítsuk.

A gyilkos cinkostársa tegnap feljelentést tett a rendőrségen. A feljelentésből adjuk a következőket.

Békési Jenő ügyvédjelölt, aki Fássy drnál dolgozott, tegnap este 9 óra után Eleméry rendőrkapitánynál jelentkezett s ott a következőket mondotta:

— Egy titok nyomja a lelkemet, melyet el akarok mondani. A gyilkos nem Szabó, hanem Hevesi Ákos. A gyilkosság estéjén a Biharban, később a Pannoniában mulattunk. A Pannoniából együtt indultunk el a saját lakásomra, mely a Rákóczi uton van. A Rákóczi uton a Széchenyi kávéház közelében a gyógyszerár előtt találkoztunk Jámber Sándorral, aki ittas volt. Jámberrel valami miatt amire nem emlékszem, Hevesi összeszólközött. Jámber sértő kifejezéseket is mondott. Állítólag tettleg is inzultálta Hevesit. Hevesi erre Jámbernek támadt s összeverekedtek. Fojtogatni kezdték egymást. Én oda akartam menni, hogy esetleg szétválasszam őket, ezt azonban Hevesi nem engedte meg s azt mondotta:

— Ne gyere ide, majd elbánok én vele.

Én ekkor láttam, hogy Hevesi valamit kivesz a zsebéből s azzal Jámber felé döf. Ezután Jámber tántorogni kezdett, de szólni nem tudott. Mi a tulsó oldalra mentünk át s elindultunk lakásom felé. Mikor láttuk, hogy mögöttünk egy

ember megállott, mi is visszafordultunk. Ekkor már Jámber megvolt halva.

A két bűnös valószínűleg az utolsó pillanatban szuggerálta be Jámbernek, hogy a Szabó nevet mondja.

Hevesi a gyilkosság elkövetése után megígértette Békésivel, hogy nem fogja feljelenteni. Békési ígéretet tett, hogy az esetben, ha a gyilkossággal nem fognak gyanúsítani senkit, nem fog szólni, de ha valakit gyanúsítanak, fel fogja jelenteni.

Békési a fentiek dacára ellenkező vallomást tett az előző napokon. Tegnap azonban főnökének, dr Fássy Lajosnak elmondotta az esetet. Fássy utasította, hogy jelentkezzen a rendőrségen.

Békési mielőtt a rendőrségen jelentkezett volna, egy express levelet tett fel Hevesi címére.

E levélben Békési értesítette Hevesit, hogy megteszi ellene a feljelentést. Ezt már azonban előzőleg megígérte Hevesinek. Békési Elemérynek a levélküldést is elmondta. Eleméry még mielőtt Békési vallomását jegyzőkönyvbe vette volna telefonon beszélt a kolozsvári rendőrséggel, hol az inspekciós Péter rendőrbiztos intézkedett a gyilkos letartóztatása iránt. Később távirati uton hívta fel Eleméry a rendőrséget, hogy az esetben, ha Hevesit letartóztatják a legközelebbi vonattal hozzák Váradra.

Békésit vallomása után letartóztatta a rendőrség. Szabó Jenőt, az oly tulságosan meghurcolt fiatalembert, este 10 órakor szabadlábra helyezték.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési felhívás.

A Szent László nyomda részvénytársaságának az az intézkedése, hogy az új bérlőnek adta át a nyomdát, kezdi gyümölcsét megteremni. Olvasóink elismerésükkel, a közönség új előfizetők jelentkezésével, mind elismerik az új rendszer szükséges és üdvös voltát.

Az év negyed kezdetén a szerkesztőség is, indítva a vállalkozó áldozatkészségétől, újult erővel fog munkája folytatásához. A keresztény Magyarország, e város és megye felvirágzására, a magyarságnak az ősi alapokon való megerősödése a mi ideálunk; ehhez a munkához kérjük a közönség fokozott támogatását.

Együttal ismételtén felhívjuk a figyelmét lapunk nyomdájára is, melyet az új bérlő teljesen modern elvek szerint vezet s a legnagyobb igényeket is kielégítően rendez be. Mindnyájunk együtt munkálása, összetartása adja meg erőnket, munkálkodásunk sikerét.

Lapunk előfizetési ára a helyi lapok közt a legolcsóbb:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	— — — —	16 kor.
Negyedévre	— — — —	4 „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	— — — —	20 kor.
Negyedévre	— — — —	5 „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Negyedévre	— — — —	6 „

Tájékoztató.

Április 13. Kath. liceum zárűnnepélye.

Április 14. A hegyközség gyűlése.

A király Prágában. A „Prager Zeitung” mai száma nem hivatalos részében közli a király utazási programját. E szerint az uralkodó az eddigi dispoziciók szerint április 15-én, hétfőn délután 4 óra 7 perckor udvari különvonaton Prágába érkezik a Ferenc József pályaudvarra. A pályaudvarról ünnepiesen bevonul a Hradsinba, miközben a polgárszárad képezi a diszkiszeret.

*** A kisegítő tanítók drágasági pótléka.** A jóváhagyott fizetésrendezést az egész városban mindenki élvezi, csupán a kisegítő tanítók nem. Mint már említettük, mozgalmat indítottak az iránt, hogy 15 százalékos drágasági pótlékot kapjanak. A mozgalom, mint értesülünk mindenütt rokonszenves pártolásra talált s ha az ügy addig megoldást nem nyer, a legközelebbi iskolaszéki gyűlésen a tagok fogják kérni a kisegítő tanítók drágasági pótlékát. Mi hisszük, hogy a város vezető közegei megtalálják majd a módját annak, miként segítsenek a kisegítő tanítókon.

*** Iparos tanoncok jutalmazása és tanoncotthonok szervezése.** A törvényhozás az 1907. évi állami költségvetésben az iparostanoncoktatás általános céljaira tízezer koronát állapított meg, hogy az iskolák segélyezésén kívül más módokon is előmozdításuk az iparostanoncok szokszzerű kiképzésére, erkölcsös nevelése és hazafias szellemének megszilárdítása. Erre vonatkozólag a kultuszminiszter most rendeletben intézkedik. Az ifjúsági egyesületek terjesztése céljából a folyó évi szeptember havától több város ipariskolájával kapcsolatban, ilyen ifjúsági egyesületek felállítását rendeli el. A kijelöltek között van a nagyvárad iparostanonc iskola is. — Ezenkívül a miniszter a rajzbeli előmenetel jutalmazására 2000 koronát rendelt, úgy, hogy abból egy-egy tanuló 50—50 koronát, továbbá egy-egy tanuló 100—100 korona jutalmat kap. Ugy az 50, mint 100 koronás jutalomdíjra a nagyvárad iparostanonciskola is ki van jelölve.

*** A Körözs vize.** A tavaszi enyhe idők beálltával a hegyek között is megindul az olvadás. A kis hidon áthaladók szinte aggodalommal nézik a Körözs hullámaikat. Azonban nálunk nem lehet veszélytől tartani. A Körözs felső folyásában sem mutatkoznak ezidőszert aggodalomra okot adó tünetek s így valószínű, hogy az ezután dagadt hullámok tova hőmpölygésük közben kárt nem tesznek.

*** Női ipariskola Derecskén.** A nagyvárad nőipariskolánk jeles igazgatónője Szedlarik Istvánné most tartja meg megyei körutjának első állomásán, Derecskén, három hónapra terjedő iskoláját. A cél, mely a női munkák tökéletes tanítását van hivatva a vidéken is terjeszteni, Derecskén igen szép pártolásra talált. Az ottani intelligencia érdemileg karolja fel az ügyet. A tanítványok alig egy hó alatt szép és dicséretes szorgalommal igazán meglepő eredményt értek el. Az iskola az ottani állami óvoda helyiségében van. A tanítványok közül legkiválóbbak Fráter Margitka, Jakó Erzsike, Szabó Margitka, Géher Annuska, Szép Olga, Szép Katóka, Szép Évike, Járány Rózsika, Jakó Erzsike, Bott Benigna, Kopányi nővérek. Az elősoroltak a háztartás minden ruhakészítésében az ottani közönség nagy megelégedését vívta ki. Igen üdvös volna, ha a

leányai követnék Derecske példáját s a ház tartáshoz szükséges munkák készítésének tudását oly szeretettel igyekeznének elsajátítani.

* **A községek hivatalos nevének használata az idegen nyelvű okmányoknál is kötelező.** Az Erzsébetvárosi kereskedelmi szövetkezet céget németül Elisabethstädter-nek akarta bejegyeztetni, az Erzsébetvárosi törvényszék azonban ezt a bejegyzést megtagadta, mert az »Elisabethstädter« név nem felel meg a hivatalosan megállapított névnek. A marosvásárhelyi ítélőtábla a törvényszék végzését helybenhagyta.

* **A József-ezred zenekara Debrecenben.** A nagyvárad 37. József ezred zenekara a hét végén átrándul Debrecenbe. A Bika szálloda bérlői két estére megnyerték az ezred zenekarát, hangversenyre. A megállapodás szerint a mi katonazenekarunk szombaton és vasárnap, április 13-án és 14-én tartja meg a hangversenyeket Debrecenben.

* **A kath. Kőr könyvtára.** A nagyvárad 37. József ezred zenekara a hét végén átrándul Debrecenbe. A Bika szálloda bérlői két estére megnyerték az ezred zenekarát, hangversenyre. A megállapodás szerint a mi katonazenekarunk szombaton és vasárnap, április 13-án és 14-én tartja meg a hangversenyeket Debrecenben.

* **Agyonnyomta a vonat.** Ferencsik Antal vasuti fékező a püspökladányi állomáshoz volt beosztva és ott a vonatokat tolatásánál segédkezett. Tegnapelőt is teherkocsik tolatásával foglalatosskodott és az egyes teherkocsikat kapcsolta össze. E munkájában érte halálos szerencsétlensége. Amikor egy álló teherkocsit össze akart kapcsolni a mozdony által tolt kocsikkal, rossz helyre lépett a sínnek között és abban a pillanatban botlott meg, amikor a két kocsi ütközése összeért. A szerencsétlen ember a két ütköző tányér közé került és azok irtózatossal erővel összelapították a vasutas mellét. Vértagyasztó sikoltás hallatszott, a vasutasok odarohantak a szerencsétlenhez, akit élettelenül szabadítottak ki a kocsik közül. Arca eltorzult, szeme fennakadt, szájából pedig szivárgott a vér. Mire az orvos előjött, már nem akadt dolga.

* **Megérkeztek egyenesen a termelőktől egy kerti vetemény, mint a mindennemű gazdasági vetőmagvaim,** mit is jóval előnyösebb árban, mint Budapesten, szolgáltathatok a nagyérdemű gazdaközönségnek.

Továbbá ajánlok a **bőjti idényre** mindennemű **halakat**, halkonzerveket aszokban, olajban és különböző szószokban. Mindennemű sajtokat, húsvéti tojások nagy választékban. Friss **carfiol**, hidegen ütött **len és tökmag** olajat, szóval minden csemege áruimat.

Szíves rendelmenyének elvartában jegyzek kiváló tisztelettel *Kádár János.*

EGYESÜLETEK.

A Régészeti egyesület gyűlése.

— Kulturpalota Nagyváradon. —

A Régészeti és Történelmi Egyesület tegnap délután fél 5-kor tartotta választmányi ülését a vármegyeháza kistermében. Jelen voltak: *Fetser* Antal felszentelt püspök, *Glacz* Antal főispán, dr. *Karácsonyi* János, *Grócz* Béla, *Novotny* S. Alfonz vál. tagok, dr. *Némethy* Gyula, *Középpessy* Gyula múzeumőrök, *Lajos* János pénztáros, dr. *Tóth-Sabó* Pál titkár.

Beöthy László elnök akadályozva lévén a megjelenésben, az elnöki széket dr. *Karácsonyi* János foglalta el. Szomorú kötelességet kell mindennek előtt teljesítenie — mondotta —

mikor *Hegyesi* Márton volt alelnökünkől emlékezik. *Hegyesi* Márton az első között volt, kik az egyesület megalapításában közreműködtek, mint titkár, ügyész, végül mint alelnök nemcsak meleg érdeklődést tanúsított iránta, de mint munkás agja is disze, büszkesége volt. Indítványozza, hogy a választmány néhány *Hegyesi* Márton emléket a mai ülés jegyzőkönyvében örökítse meg s erről a gyászoló család kivonatban értesítessék.

A múlt választmányi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a titkár előterjesztette az időközben érkezett iratokat s azon elintézési módját, mit a választmány helyesléssel vett tudomásul jelentette, hogy Biharvármegye nemes tradíciójához hiven, a jelen évre is 400 koronát, a Gazdasági és Iparbank 50 koronát adott az egyesületnek. A választmány az adományozóknak köszönetet mondott s azon óhaját fejezte ki, vajha Nagyvárad várost is követné a vármegye példáját s melegebb érdeklődésben részesítené az egyesületet, mely elvégre is nemes önzetlenséggel vezet, gondoz egy oly kulturintézetet, mely nemcsak egyik büszkesége Nagyvárad városának, de részben tulajdonosa is. Hosszabb eszmecsere volt a *múzeum kibővítésének* kérdésénél. A múzeum tálai idővel annyira megteltek, hogy a kibővítés újabb termek építése mellőzhetetlen. A terv szerint az építkezésből egy fényes *kulturpalota* fog származni, mely a múzeum telkén, a Rákóczi-ut részén fog emelkedni. A választmány részint e tekintetben mindanna tényezőket lelkes támogatására, melyek első sorban hivatnak ily fontos kulturintézet felkarolására.

Elhatározta a választmány, hogy a múzeum ezentúl minden vásár- és ünnepnap 10 fillér belépő díjjal lesz megtekinthető. Abban a reményben teszi ezt, hogy a látogatók száma gyarapodni fog. Új tagokul felvették *Kiss* Kolos Jenő és *Tóth* Albin főgimnáziumi tanárok.

Végül a régiségtár őr jelentette, hogy *Zoltai* Lajos, *Kajetan* József, *Nagy* József, *Korniss* Sándor, *Domokos* Gyula, dr. *Józsa* András több értékes tárggyal gazdagították a múzeumot.

Az egyesület alapszabályai szerint az ilyen adományok hírlapilag is közlendők. Minthogy azonban a helybeli hírlapok nagy része azon megegyezésre lépett, hogy még a *kulturintézetek* tevékenységéről is *csak díjazás mellett* emlékeznek meg, az egyesület pedig ily irányt szolgáló tökével nem rendelkezik, a választmány kötelességének eleget vél tenni, ha az adományozóknak csupán a *Tiszántulban*, mint emekartellben nem részes lapban, mond köszönetet.

A mindvégig lelkes érdeklődés mellett folyt tanácskozás 6 óra után ért véget.

A Katholikus Legényegyesület közgyűlése.

Nyolcadik életévének működéséről számolt be vasárnap délután a Nagyvárad 37. József ezred zenekara a hét végén átrándul Debrecenbe. A Bika szálloda bérlői két estére megnyerték az ezred zenekarát, hangversenyre. A megállapodás szerint a mi katonazenekarunk szombaton és vasárnap, április 13-án és 14-én tartja meg a hangversenyeket Debrecenben.

A közgyűlés délután 5 órakor vette kezdetét az egyesület nagytermében. Dr. *Vucskics* Gyula esperes plébános elnöklése alatt jelen voltak: dr. *Hoványi* Gyula, *Novotny* S. Alfonz, dr. *Pász* Sándor, *Széles* Lajos, id. *Jelinek* Ferenc, *Mellau* István igazgató, id. *Bar* József, *Mikes* Ferenc, *Várady* István, *Mikes* Ödön, *Stagl* Kálmán, *Voszka* Ferenc, *Orenics* Lajos, *Henn* János, *Havassy* János, *Pásztay* Lajos, *Roxin* László, *Urszuj* Mi-

hály stb. választmányi ill. pártoló tagok és mintegy 50 rendes tag.

Dr. *Vucskics* Gyula elnök a közgyűlést az egyesület hivatását, fontosságát tárgyaló, a tagokat üdvözlő beszéddel és az egyesület jelszavával megnyitván, felkérte az igazgatót jelentésének megtételére.

Mellau István igazgató gondosan szerkesztett szép jelentésben számolt be az egyesület múlt évi működéséről. Vázolta az egyesület életét. Jelentést tett az elmúlt évben az egyesületben tartott előadásokról, különböző gyűlésekről, mulatságokról stb.

Következett az előljárók választása.

Egyhangulag megválasztották a választmányba:

Dr. *Lányi* József tinini püspök, *Imrik* S. Zoltán, dr. *Lestyán* Endre, dr. *Krúger* Aladár, *Popity* János, *Mikes* Ödön, *Várady* István, *Sztarill* Ferenc és *Cseprega* Miklós.

A tisztikar kiegészítésül jegyzőkké: *Popity* János és *Mikes* Ödön, segédpénztárossá: *Mokos* Sándor, segédellenőrré: *Karkusz* Sándor, tb. főkönyvtárossá: *Várady* István, főkönyvtárossá: *Mezsa* Kálmán, alkönyvtárossá: *Holló* László. A Szabóky önképzőkör vezetőjévé *Popity* János, énekkar vezetőjévé *Huszár* László bízott meg.

Ezután a pénztári számadások és a jövő évi költségvetés kerültek tárgyalásra, melyeket a közgyűlés egyhangulag magáévá tett és *Széles* Lajosnak az egyesület főpénztárosságának a felmentvényt köszönetérek nyilvánításával megadta.

Következett a közgyűlés legfontosabb tárgya, a házépítésének kérdése. Ismertette elnök és igazgató az ügyet, mely után szavazásra kerülén a kérdés, a közgyűlés a nagyobb renováció mellett szavazott és ennek jóváhagyását kéri a fővédőtől.

Végül ünnepies aktus következett. Öt új rendes tag tett ünnepélyes esküt, illetve vétett fel az egyesület kebelébe. *Mellau* igazgató szép lelkes beszédet intézett hozzájuk, melynek végzetével az egyesület zászló alatt letették fogadalmukat.

Elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére id. *Jelinek* Ferencet és *Stagl* Kálmánt felkérve a gyűlést berekesztette, mire a jelenlevők ajkairól felhangzott a Szózat s véget ért a közgyűlés.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Szerda: *Udvöske* (Kovács Mihály vendégszereplésével.)

Csütörtök: *Vig özvegy* (Szóyer Ilonkával.)

Péntek: *Cigánybáró* (Szóyer Ilonkával.)

Szombat: *Hoffmann* meséi (Szóyer Ilonkával.)

Kis szökevény.

Ha egy kedves operettet le akarnak megint járatni, hát csak úgy kell előadni, mint a hogy előadták tegnap a Kis szökevényt.

Mindennek előtt csodálkoznak azon, hogy érdemesnek tartották egy *Flipper*-féle szerepért jehozatni *Kovács* Mihályt és hogy ez a jeles fővárosi művész nem talált gazdag műsorában ennél nagyobb szerepet. Készséggel elismerjük, hogy kis szerepében is művész volt, hogy komikus tehetsége érvényesült és sok derűtséget keltett. Hanem azért mégis csak néhány szavas, mellékes szerep volt az s nem volt érdemes arra, hogy méteres plakátok hirdessék előre »Nagyvárad és vidéke« érdemes közönségének.

A címszerepben *Reviczky* Rózsi vívott ki általános — mély részvétet. Nagy dolog az, abszolút hanghiány mellett olyan dallamos énekszámokkal teli szerepet elvállalni, mint *Gray* Vinnifred. Játszani tud, igyekezete volt is

sok, próbált mosolyogni, táncolni — de mikor énekelni kezdett, az önkéntes mindent. Erőtlenség szörnycsapdosás volt az egész.

Az ének nem erős oldala *Hajnalnak* (Tamarind) sem; de kitűnően tudta a hanghiányt mókázással elűzni s végül meg is tapsolták ötlességért.

Tapsokat kapott *Simon* Mariska is a szobaleány kupléjáért; de itt a taps inkább a látható nagy igyekezetnek szólt. *Simon* Mariskát igazi tehetsége más téren kínálja komoly sikerekkel, nem szubrett és táncos szerepekben. Minek erőltetni?

Kisebbszerepekben *Palásthy*, *Lányi Edith*, *Sárossy* arattak tetszést. A zenekaron megérzett a számbeli fogyatkozás, a darabot meg-meg akasztó késlekedéseken pedig a kevés próba. Aki pár évvel ezelőtt látta és megszerette ezt a kedves operettet, az igyekezni fog a tegnapi előadást sürgősen elfelejteni.

—r.

A miket elhallgattunk!

Husvét vasárnapján délután *Palásthy*nek a hangja teljesen befagyott. Az első fölvonás végére megnémult s csak mimikával jelezte, hogy mit akar. A némaság süketséggel jár. Annyira megsüketült, hogy gondos felesége hangját sem hallotta, mert az asszony nem is lármázott, csak hevesen zokogott s forró könnyeinek meleg párájával gyógyította férje torkát. Jó szerencse, hogy az előadás is be nem rekedt. *Sárosiban* meg volt a szimpathia követni rendezőjét, de hasztalan. Legény állott a gátra *Erdélyi Sándor*, beugrott és az «Egy rózsaszál» bájos melódiáját olyan mély érzéssel énekelte, hogy a nézőtérben a hölgyek zsebkendőikkel törölték potyogó könnyeiket, sőt a mindig vidám, francia királyi trónuson ülő *Hajnal* Gyurkának is folytak a könnyei. Folytak... folytak le az orchesterbe, ahol a zenészek bokáig gázoltak már a könnyekben, sőt *Rück Károly* komolyan aggódott, hogy a növekedő ár lesodorta őt a karmesteri székről. Szerencsére jelen volt egy Berettyó szabályozási mérnök, a ki észrevette a fenyegető veszélyt, idejekorán gondoskodott a fölcsapottatásról s így lett a következő fölvonásból a *Hajnal* könnyeiből a «Kék tó, tiszta tó, a melyből az élet tüze támad»...

Az előadás végén a direktor fölhívatta *Erdélyi Sándort*. Adott neki 4 korona uzsonna pénzt. *Erdélyi* «Allegretto»-ban rohant az Emke felé. Utjában elgázolta a Mújó gyerekeit, a kik a lépcsőkön lepszelttek. Lent találkozott a titkárral.

— Nos *Sándor* mennyit kapott? Kérde a titkár.

— Husz egész koronát!

— Nekem mondja — a titkárnak?

— No hát nem kaptam?

— Hát kapott? Kapott menykövet. Kapott 2 koronát?

— *Erdélyi Sándor* kivette zsebéből a 4 koronát: Ugy éljek én!

— Nem is tudtam, hogy a direktor ilyen gavallér ember — szólt fejcsóválva a titkár.

Hétfőn: *Raviczky Rózi* elhódította *Sárosit*. Egyik új tag a másik új tagot. Hiába ez így volt megírva — a darabban. Valaki azt mondta, hogy *Reviczky*nek nagy szája van. (Ilyen gorombaságot!) Mi fölgráztunk s egy szemfüles újságíró szólt. Ez semmi. Volt itt egy tag *X. J.* Párisban egyik színházában láttam a napokban. Ott akkora nézőtér van, hogy... hogy a karzatról csak látszóval láthatni az előadást. Egy ur szerelmes lett *X. J.*-ba. Nem tudott az ünnepelt diva közelébe jutni. Fölvi-

tetett egy ágyut a karzatra, beletette magát egy ágyugolyóba s oda lövette magát a színpadra. A diva éppen magas C-t énekelt — s lenyelte az érkező golyót.

Mi megrázkódtunk s kimentünk a friss levegőre.

Kedden: *Beregi* hevesen ömlengett, amire *Hevesi* foghegyről berregett

Szerda: A Cigánybáró előadása alkalmával *Hajnalnak* ellopták két pénz-zacskóját. A rendőrség a nagy léghuzam miatt hasztalan kutatott. A léghuzamot egy ur okozta a nézőtérrel, aki olyanokat fujt, hogy a karmesteri kótatartóról leröpültek a parti urák. *Rück Károly* kapott fűhöz-fához s a repülő kótalapokhoz; a színpadon külön támasztékokat alkalmaztak a díszletek biztosítására,

Csütörtökön: Nem történt semmi baleset. *Beregi* Heidelbergben többet ivott ugyan a kelleténél, rettenetesen hevült, de géniusa, *Hevesi* Gusztó józan mérsékletre intette. Különben félni lehetett volna attól, hogy a mámoros *Beregi* legyűri még *Tóth Lexi* is. Pedig *Tóth Lexi* legény a talpán, különösen Heidelbergben!

Pénteken: Szenzációs botrány. Rajtacsíptük *Toronyit* a hütlenségen. A hős tenoristáról több gavallérságot teteleztünk föl. *Reviczky*-nek éppen olyan lelkesedéssel és hévvel csapta a... »Nézd ez a kicsi pavillon...«-t, mint azelőtt *Harasztinak*. Na de ilyet.

Szombatou. Ennél is kevesebb.

Vasárnap. Még a szombatinál is kevesebb. Azaz mégis. Éjjel meggyilkoltak egy urat. (Ez összefügg a színházzal, mert a gyilkosság színhelye nem esik távol a színháztól.)

Vasárnap és hétfőn egy modern habitue szerint — csaknem kétszáz évvel maradtunk el. Megjelent *Déryné* a színpadon! Az előadás stílszerű volt, mert az összes szereplő színészeink éhesek voltak.

Finale. (A kulisszák mögötti tudósítónk telefon jel.) Az igazgatóság megelégette az újságoknak kifakadásait a zenekar ellen s elhatározta, hogy anketet hív össze. Az anketre maghívja az összes kritikusokat. Ez alkalomra mi határozati javaslatot terjesztünk elő. Indítványozzuk:

Májusra az igazgató a 16 zenészből csak ötöt tartson meg. Brettli módra a fiano. oboa, pikula, kisbőgő és nagy dobhoz. A többinek kössön uti lapot a talpára. Juniusra az ötöt is bocssássa el, hanem szerződtesen egy a modern dallamokat is felőlelő — verkit, annál is inkább, mert júliusban az ennél sokkal kevesebb is — sok lesz.

Határozati javaslatunk elfogadását kéri

—dy.

Kovács Mihály bucsuja. A tegnapihoz hasonló lelkes ünneplésnek lesz hőse a ma este is *Kovács Mihály*, a vendégszereplő jeles komikus, a budapesti közönség kedvence. Ma bucsuzik *Kovács Mihály* és ez alkalommal *Andrau* hallhatatlan remeke, az «Üdvöske» kerül televítésre részben új szereposztással. A címszerepet *Károlyi Leona* énekli.

Szozer Ilonka Nagyváradon. A szezonvég jelentős művészi eseményének ígérkezik *Szozer Ilonka* három estéje. Holnap lesz az első *Szozer* est, mikor az illusztris művésznő új szerepet mutat be a «Vig özvegy» címszerepét *Glavári Hannát* játssza és énekli az ő bűvös fülemile hangjával. A «Vig özvegy»-et először játssza budapesti nagy sikere után vidéken. Erthető az a tulcsigázott érdeklődés, mely a közönségben a «Szozer-láz» tüneteit mutatja a három előadás iránt. Az esték bérlet-szünetben mennek, jegyek már ma előre válthatók.

SPORT.

Tennis pályák a Városligetben. A nagyvárad sport-egylet 4 tennis pályát állít fel a Városliget Döry-szigetén és tekintve, hogy az előjelekből ítélve a nyári szezonban is a Városliget lesz, már kellemes fekvésénél fogva is, a sport-élet központja, az egylet vezetősége ez uton is felhívja az érdeklődők szíves figyelmét. Egy tennis pálya évi bérleti ára 160 korona s ezen kívül a tennisben résztvevő ügy hölgyek, mint urak kötelesek az egyletbe legalább is mint pártoló tagok belépni. A tennis pálya bérleti árának első fele, azaz 80 korona, a jelentkezés alkalmával fizetendő. A jelentkezések felvételére *Juricskay Barna* városi II-od aljegyző, egyleti titkár jogosult, kinél a jelentkezők bővebb felvilágosítást nyernek.

NYILTÉR.

Özv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.

A legjobb amerikai porcellánból készít

fogakat

végez minden e szakmába vágó műveletet.

Igazságszolgáltatás.

A béna kar.

Azzal vádolták *Hiris* Jánost, többszörösen rosvott multu polgártársunkat, hogy a püspökség érdekében tilosban legeltette a jószágát. Mikor az erdővédek meglátták, behajtották a jószágát. *Hiris* János se volt rest: fejszét fogott s azzal ment neki az erdőszeknek. De pórul járt, mert fejsze és üsző nélkül, ellenben pár pofonnal gazdagabban sietve távozott.

Az ügy a törvényszék előtt jól végződött *Hirisre*: felmentették. Tegnapi a tábla bírálta felül az ítéletet.

Hiris megjelent. Közét a kabátjába dugta, mintha béna lenne. A védője csak nézte, nézte s egy eszme villant át eszén.

— Hiszen ez a szegény ember nyomorék!

Rögtön meg is tette az indítványt:

— Tekintetes királyi tábla, tessék meggyőződést szerezni arról, hogy véndencem a fejszét el sem bírja. Boszniában harcolt a házáért, ott kapott súlyos sebet, azóta meg sem bírja mozdítani a kezét. Hát még a fejszével hogyan fenyegette volna meg az erdővédeket! Kérem felmentését, ami egyedüli méltó elégtétel lesz alaptalan meghurcoltatásáért.

Hiris János ebből egy szót sem értett, lévén ő hegyi móc. Az egyik bíró rászólt oláhlul:

— Emelje fel *Hiris* a karját!

Hiris haptákba csapta magát s mind katonáknál szokás a reggeli testgyakorlással, fel-emelte jó magasra a karját — mind a kettőt.

A mint *Hiris* karja nyult, úgy nyult a védő ábrázata is, úgy sülyedt ő maga le a székre. A tábla pedig a foganatosított szemle alapján a törvényszék ítéletét megváltoztatta és *Hirisre* rászózott kemény három napokat.

Hiris méltatlankodott.

— Ez se járja ám. Megporeztak, most még én öljek...

A védője rászólt:

— Hát mi a ménkünek nyujtogatta maga a mancsait a plafon felé? Nem tudott veszteg maradni?

Hiris elkezdte érteni a dolgot, de nem hagyta magát.

— Odasughatta volna a tekintetes ur...

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

15.

A komornyik az öreg hercegnő boudirjába vezette. Ez, ki egy érdekes patiente-félben hagyott, hogy őt üdvözölje, csekély meglepetést árukt el váratlan elutazása fölött, megjegyezve, hogy ő és Natália nemsokára követni fogják példáját, észak felé, tán Baden-Badennek véve utjokat, miután Rómában a hőség elviselhetlenné kezd válni. Aztán a komornának cseppet sem meghagyta neki, tudósítsa a hercegkisasszonyt, hogy Boris Nikolajevitch eljött bucsuzni.

Szivdobogva, lélekvesztett feszültséggel várt Lensky. A komorna visszatért az üzenettel: A hercegnő igen rosszul érzi magát és erős migraïne-nel lefeküdt.

Egészen a mit vártam, — gondolta Lensky, míg az öreg hercegnő udvariasan megjegyzte: — Leányom nagyon fogja sajnálni!

Aztán megcsókolta az öreg dáma kezét, ki orosz szokás szerint ajkaival érinté homlokát s szerencsés utazást kívánt neki; még egyszer, utóljára megköszönte minden iránta tanúsított szíveségét és jószágát — és távozott — lassan, egészen lassan ment végig a nagy üres salonn, hol a por egy a földön rézszt végignyúló széles napsugársávbán vígan járta táncát s hol a virágok, melyeket »ő« tegnap még oly elragadóan rendezett el, hervadva illatoztak tartóikban.

— Soha, soha többé nem fogom viszontlátni? — kérdezte magában. Életét adta volna most egy utolsó nyájas pillantásáért. De mit érre még csak gondolni is? — mindennek vége volt — mindennek!

Ekkor egyszerre maga mellett valami neszt hallott, mint angyalszárnyak rebbenését. Feltekintett — előtte állt Natália halotthalványan, fekete karikákkal beesett szemei körül, hanyagul rendezett hajjal. Leirhatatlan sajnálat, gyöngéd aggódás lepte meg. Mennyit szenvedett sértésem alatt! gondolta és ezalatt odarohant hozzá.

— Natália! — Megbocsájthat-e? — kiáltá.

Szép szomorú szemei tehetetlen, szégyenlős gyöngédséggel tapadtak Lensky arcára, mintha mondani akarná: — És még kérdezi? — Ajkai megmozdultak, de nem adtak hallható hangot.

Kicsi, láztól reszkető kezeit két kezébe fogta. Natália nem vonta vissza. Lenskyt szédület fogta el — egy pillanatig mindketten némák maradtak, aztán kissé közelebb magához vonva a leányt, halkán suttogá:

— Hát szeret? Valóban rá tudná szólni magát, hogy nevémet viselje, egész életemet megossza...?

Natália alig hallhatóan felelé: »Igen!«

Olykor ijedelem száll meg, ha egy elérhetetlennek hitt vágyunk egyszerre teljessébe megy.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, április 9.

Oszták hitelrészvény	— — —	678	—
Magyar hitelrészvény	— — —	796	—
Leszámitoló bank	— — —	506	—
Rimamurányi	— — —	525	—
Oszták-m. állam vasutirészvény	— — —	670	—
Közüti vasut	— — —	594	—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, április 9.

Buza április	— — —	15.50	— 15.32
Rozs április	— — —	13.50	— 13.30
Tengeri május 1907	— — —	1058	— 10.46
Repeze aug.-ra	— — —	27.62	— 27.80
Zab ápr.-ra	— — —	15.00	— 92.78

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 április 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	11.21
Magyar koronajárdék 4%	— — —	99.
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	83.
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	96.
Magyar gyermekjegy sorsjegy-kölesőn	— — —	200.
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesőn	— — —	150 50
Oszták járdék ezüstben	— — —	99.
Oszták járdék papirban	— — —	100.
Oszták korona járdék	— — —	117.
Oszták járdék aranyban	— — —	99.
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	155.
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	17.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	17.65
Városi villamosvasut	— — —	833.
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	680.50
20 frankos frankos (Napoldor)	— — —	683.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	19.08
Német birodalmi márka	— — —	117.58
London vista	— — —	24117
Páris vista	— — —	95.47
20 márkás arany	— — —	37.40

Forgalmi kimutatás 1907 ápr. 8-9

Tiszta buza körülbelül 120 htl — Kétszeres buza 60 hlt Rozs 40 hlt Árpa 40 hlt Zab 150 hlt Tengeri 180 hlt burgonya 70 hlt.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 116 félhizott 285 drb 2 évesből feljebb 296 drb 1 évesből feljebb 243 Süldő 197 drb malacz 212 drb. Vágó marha 510 drb Jármos ökör 1160 drb Fejős tehén 1650 drb borjú 383 drb bivaly 34 drb juh és kecske 180 drb Ló 3312 darab

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Dr. Rác Ódön Sanatoriuma és vizgyógyintézete (ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezsd-utca, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmébetegek kivételével.) Vizgyógyászati, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsav- és törpefenyő. Asványfürdők, forró léghelés, gőz szekrény, pöstyéni iszapkúra. Inhalációk. Vibrációs masszázs, Soványító és izmó kúra.

Javalva: Hegesség, kimerültség minden nemű, gyomor, bél-, szív-, tüdő és légzőszervek bántalmai, izületi-, izom-, ideg csúznál kiváló gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.
Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr Rác Ódön,
az intézet tulajdonosa és vezetője.

Hirdetmény.

Alulírott pénzügyintézetek ügyfeleik tudomására hozzák, hogy i. hó 11-én csütörtökön üzleteiket a nemzeti ünnep miatt zárva tartják.

Nagyvárad, 1907. április 9-én.

Általános takarékpénztár.
Biharmegyei ker. ipar- és term. hitelbank.
Biharmegyei takarékpénztár.
„Bihareana“ tak. és hitel intézet.
Gazdasági és iparbank.
Kereskedők és iparosok takarékpénztára.
Központi takarékpénztár.
Leszámitoló- és Jelzálogbank.
Magy. Általános Hitelbank nagyváradai fiókja.
Magyar bank.
Nagyváradai hitelbank.
Nagyváradai népbank.
Nagyváradai takarékpénztár.
Polgári takarékpénztár.
Reti takarékpénztár.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztóközönséget, hogy izzólámpa tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképesz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

öröktívoli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzátartozó szálkák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Ha jó és csinos cipőt akarunk, akkor
vásároljunk

Moskovits cipőt.

Moskovits Farkas és Társa
cipő-és csizmagyár N.-Várad, Kossuth-u.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszkeztetnek.

Levélfejek,

szamlak, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, etlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vagy nyomtatványok
készítése.

**A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.